

OKUL YÖNETİCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI DİSİPLİN PROBLEMLERİ

Disciplinary Problems Encountered by School Administrators

Ramazan YAYLAK

Sınıf Öğretmeni/Milli Eğitim Bakanlığı

rmznyylk@gmail.com

ORCID ID: 0009-0005-2311-5921

ÖZET

Dijital çağ ile birlikte veriler sürekli daha ulaşılabilir hale gelmekte, yeni neslin olumlunun yanında olumsuz olana ulaşımı da kolaylaşmaktadır. Olumsuz alınan örnekler sonucunda öğrencilerin okul ortamında gerçekleştirdikleri eylemlerde farklı özellikler ortaya çıkmaktadır. Bu noktada “Okul Müdürü kadardır” söylemi ile yöneticilerin okulu, öğrenciyi, öğretmeni ve veliyi yönlendirme kısmında yeni sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Mevcut yönetmelikler öğrencinin vazgeçilmez hakkı olan eğitim hakkına zarar vermemek adına ortaya koyduğu kurallar ile caydırıcılık özelliğini tam olarak yansıtamamaktadır. Bu da okul yöneticilerinin okulu yönetmek noktasında disiplin problemleri ile karşılaşma oranını artırmaktadır. Çağımızın değişen deviniminden dolayı yeni sorunlara pratik çözümler üretilmekte, teknolojik araçları kusursuzca kullanan yeni nesil sosyal paylaşım platformlarının aktif etken kullanıcılarına dönüşmektedir. Bu çalışma ile sorunlara çözüm bulunma noktasında alanında uzman kişilerin görüşlerinden yola çıkılarak çalışmaya ivme kazanılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul, Yönetici, Disiplin, Problem, Çözüm.

ABSTRACT

With the digital age, data is constantly becoming more accessible, and it becomes easier for the new generation to access the negative as well as the positive. As a result of negative examples, different characteristics emerge in the actions taken by students in the school environment. At this point, with the saying "It is as much as the School Principal", administrators are faced with new problems in directing the school, students, teachers and parents. Current regulations cannot fully reflect the deterrent feature with the rules they set in order not to harm the student's inalienable right to education. This increases the rate at which school administrators encounter disciplinary problems in managing the school. Due to the changing movement of our age, practical solutions are produced to new problems, and people who use technological tools flawlessly are turning into active users of new generation social sharing platforms. With this study, it is aimed to gain momentum in finding solutions to the problems by drawing on the opinions of experts in the field.

Keywords: School, Administrator, Discipline, Problem, Solution.

1.GİRİŞ

Okullar; farklı özellikte kültürel özgeçmişleri olan, farklı biyolojik, zihinsel ve duygusal gelişmişlik seviyelerinde bulunan, farklı düzeylerde algılama, kavrama ve anlama becerileri olan ve farklı değer, gereksinim, inanç, tutum, secim ve kişilik özelliklerine bazen yüzlerce bazen de binlerce öğrencinin aynı mekânı ve zamanı birlikte paylaştıkları yerlerdir. Dolayısıyla bu kadar farklı özelliğe sahip bireylerin farklı isteklerinin ve gereksinimlerinin aynı zaman diliminde ve aynı ortamda her zaman aynı ölçüde tatmin edilmesi oldukça güç olduğu için “kişiler arası çatışmalar ve anlaşmazlıklar” okul ve sınıf ortamının tabii ve kaçınılmaz bir parçasıdır (Kök, 2007). Okul yöneticisi, diğer bir ifadeyle okul müdürü disiplin sorunlarına mahal vermeden engellemek ve meydana gelen disiplin sorunlarını çözmek için gerekli yeterliliklere sahip olmalı ve bu yeterlilikleri iyi bir şekilde yerine getirmelidir (Dedeoğlu, 2010).

Sistemlerin amacına ulaşabilmesi için sağlıklı bir düzen içinde çalışmalarını gerekmektedir. Eğitim sisteminin de başarılı olabilmesi için düzenli bir çalışma ortamına sahip olması gerekir. Bu ortamın oluşmasına engel olacak faktörlerin başında, okullarda karşılaşılabilecek disiplin sorunları geldiği görülmüştür. Disiplin sorunlarının minimuma indirilmesi için öncelikle mevcut disiplin sorunlarının araştırılmasının gerektiği düşünülmüştür (Kılıç, 2013). Bu araştırmada, okul yöneticilerinin karşılaştıkları disiplin problemleri ortaya konmuştur. Bu araştırmanın amacı disiplin suçlarına karşı uygulanan çözüm yollarını, ödül ve ceza sistemlerini, uygulamaların neler olduğunu açıklamaktır. Ayrıca araştırmada yurt içinde ve yurt dışında konu ile ilgili yapılan araştırmalara da yer verilmiştir.

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Etkileyen ve Etkilenen Kişi Olarak Okul Yöneticisi

Okul, toplumun eğitim kavramı ve hizmetiyle özdeşleştirdiği kurum, eğitim sisteminin en işlevsel parçası ve üretim amaçlı somut örgütlenmesidir. “Okul, çok boyutlu bir olaydır ve ülkenin gelişmesi, ilerlemesi, kalkınması ile doğrudan ilgili” olup önceden belirlenmiş eğitim amaçlarına uygun olarak öğrencilerin davranışlarını değiştirecek veya yeni davranışlar kazandıracak yaşantılar hazırlayıp sunan sosyal ve açık bir sistemdir. Okul denilen açık sistemin etkililiğinden, çevreye uyumunu sağlamaktan, etkin bir biçimde sürekliliğinden, örgüt içinden ve dışından gelen istekleri yanıtlamaktan sorumlu kişi de okul müdürüdür (Çelikten, 2004: 124). Okul müdürünün bu görevi başarabilmesi için, okulu kendi görev ve yetkilisi olarak görmesine, davranışlarını her zaman kendisine bağlı olduğu öğretmenler ve diğer personelin görev ve beklentilerini de göz önünde bulundurarak ayarlanmasına bağlıdır. Aslında okul tek başına bir eğitim kurumu değildir. Öğrencinin ailesi ve içinde bulunduğu çevre de birer eğitim kurumudur. Eğitim planlaması ve uygulaması yapılırken kültürel, toplumsal ve ekonomik fonksiyonları göz önünde bulundurulması gereklidir (Öztürk, 2008).

2.1.1. Yöneticinin Rollerini

Yöneticiler, okul için önemli olduğuna inanılan amaçlar ile okulun kendine ait işleyiş kurallarını belirlemek zorundadır. Yöneticiler, pozisyonları gereği liderlik etme, yönetme ve destekleme unsurlarından sorumludur. Okul müdürleri, başarılı olabilmek için, öncelikle mevcuttaki kültürü bilmek zorundadırlar. Akademik başarının yükseltilmesinde etken rol oynamalıdır. Okul müdürlerinin birinci görevlerinin kültürel değişimi yönetmek olduğunu vurgulanmaktadır (Çelikten, 2003). Okullarda hakim olan yönetim anlayışı, yöneticilerin, öğretmenlerin, okul personelinin, öğrenci velilerinin ve öğrencilerin tutumları, okulun içinde bulunduğu toplumsal çevrenin sosyal, ekonomik ve politik yapısı, fiziksel çevrenin özellikleri gibi çok sayıda değişkenin etkisi ile oluşur. Okulun içinde bulunduğu çevre ile bütünleşmesi, etkili ve verimli bir yönetim anlayışının en önemli etkenlerden biri olduğu gibi demokratikliğin de bir gereğidir (Dönmez, 2001: 63).

2.1.2. Okul Müdürünün Yükümlükleri

Okul müdürü ilgili olan yasaların, eğitim politikalarının ve çağdaş eğitim anlayışının hedefleri doğrultusunda okulu amaçlarına ulaştırmak görevi ile yükümlü ve sorumludur. Okul müdürünün sorumlulukları, görevlerinde olduğu gibi içinde bulunduğu ortama göre değişiklik gösterir. Okul yöneticisinin başlıca sorumlulukları aşağıdaki gibi sıralanabilir (Öztürk, 2008):

- Okulun hedef, felsefe ve politikasını belirlemek bunun yanında tanıtmak.
- Okulun ihtiyaçlarını belirlemek ve karşılamak.
- Okulda iletişimi güçlendirmek.
- Eğitim ve öğretimi planlamak
- Etkili bir işletme yönetimi gerçekleştirmek.
- Çalışmaları takip etmek.

2.1.3. Okul Müdürünün Okul Güvenliği Konusundaki Görevleri

Okul müdürü Milli eğitimin ilkelerine bağlı bir şekilde genel amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli planları ve programları ve adımları atmalıdır (Öztürk, 2008). Okul yöneticisinin yapması gerekenler, atması gereken adım, plan ve programlar şöyle özetlenebilir (Dönmez, 2001: 68-69);

- Okul düzenini bozucu davranışlara karşı koyun.
- Okul güvenliği dâhil sorunlara içtenlikle davranışlar gösterin.
- Şiddetten kaçınmın, çatışmaya mahal vermeyin.
- Okul öğrencilerin suç ve şüpheli kazaları içtenlikle idareye bildirmeleri için teşvik edin.

- Olağanüstü bir duruma karşı uyarıldıysanız hemen harekete geçin.
- Öğrenciler arasında akran zorbalığı ve kabalığa mahal vermeyin.
- Veliler ile iletişim halinde olun.
- Ulaşılabilir bir insan olun.
- Cesaret kırıcı davranışlardan kaçının, doğru davranışlar için canlı örnekler verin.

2.2. DİSİPLİN YAKLAŞIMLARI

2.2.1. Cezalandırıcı Disiplin Anlayışı

Cezalandırıcı disiplin yaklaşımında disiplin, cezalandırma üzerine kurulmuştur. Geleneksel ya da davranışçı yaklaşım olarak bilinen felsefi ve psikolojik temellere dayanır. Bu anlayışa göre öğretmen en iyisini bilir ve sorumluluk sahibidir. Bu sebeple uyulması gereken kuralları öğretmen net bir şekilde açık ve anlaşılır olarak açıklayıp uyulmasına zorlar ve cezalar öncesinde net olarak ifade edilir (Kılıç, 2013).

2.2.2. İntikamcı Disiplin Anlayışı

Bu teori bireyci bir düşüncenin ürünüdür. İlkel insanların dinsel düşüncelerine uygundur. Din adnmlarının keyiflerine göre hareket edilir. Onun için, bir din adamının arzu ve iradesine aykırı bir hareket, onun onuruna, şerefine ve otoritesine hakaret sayılırdı. İstedığı takdirde sırf kişisel keyfi ve zevki için suçludan intikamını alabilirdi (Özcan, 2008).

2.2.3. İyileştirici Disiplin Anlayışı

Bu yaklaşıma göre bireyde, kabul gören mevcut düzen ve kurallara direnme yerine, onlara uymayı sağlayan bir düşüncenin yerleştirilmesi temeline dayanmaktadır. Öğrenci çeşitli nedenlerle istenmeyen davranışlar gösterebilir. Önemli olan davranışın nedenleri doğru tespit edip ortadan kaldırmaktır (Kılıç, 2013).

2.2.4. Destekleyici Disiplin Anlayışı

Öğrencilerin özellikle ani ve fevri hareketlerinde destekleyici disiplin yönteminden yararlanmak uygun olur. Bu disiplin yöntemiyle, kendilerine hâkim olma duygusu kazandırılarak ve derslere olan ilgilerin artmasına çalışılarak öğrenciler desteklenir. Bu öğrenciler için bir tür motivasyon ve kendilerine güven tazelemedir (Kılıç, 2013).

2.2.5. Yasaklayıcı Disiplin Anlayışı

Bu anlayışa göre; bireye verilen cezalar suçları işlemesini engeller. Bireyler, yasaklar ve korkularla baskı altında tutulur. Okullarda disiplinin amacı; yapılmaması gereken davranışları önceden belirtmek ve

bildirmek suretiyle öğrencileri; buldukları iş yerlerinde kendi iradelerine hâkim olmak suretiyle bazı sosyal kusurlardan sakınma gereğine inandırmaktır (Özcan, 2008).

2.2.6. Koruyucu Disiplin Anlayışı

Etkileşimsel disiplin anlayışı hem insancıl hem de davranışçı felsefenin ilkelerine dayanmaktadır. Temelinde yatan düşünce; büyümenin, bireyin ve bireyin içinde bulunduğu çevre arasındaki dinamik bir süreç olduğudur. Bu nedenle bireyin gelişiminde hem çevre hem de içsel duygu ve düşüncelerin birlikte değerlendirilmesi gerektiği belirtilir. Bu nedenle, öğrenci davranışlarının kontrol edilmesinde hem öğretmen hem de öğrenciler temel sorumluluğa sahiptir (Kılıç, 2013).

2.2.7. Disiplin Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme

Cezalandırıcı disiplin yaklaşımı, geçerli bir disiplin anlayışı olarak görülmemekle birlikte, bu yöntemin bazı değerlerinin dikkate alınabileceği ve diğer yöntemlerle birlikte kullanıldığında, istenilen davranış değişikliğini sağlayabileceği düşünülmektedir. Cezalandırıcı yöntemin en büyük eksikliği, istenmeyen davranışın bu yöntemle durdurulması, fakat istenilen davranışların öğretilmemesidir (Sadık, 2006). İntikamcı disiplin anlayışının eğitime yansımaları; bazı öğretmenlerin disiplin sorunlarını kişilik sorunu haline getirerek öğrencilerden intikam alırcasına hareket etmeleridir. Yönetmen, ilişki bozukluğunun öcünü almak için astlarının yanlışlarını, kusurlarını kollar; ilk fırsatta, kovuşturmayla başvurarak astlarını üzmeye, cezalandırmaya çalışır; amacına ulaştığında rahatlar. Öğrenci, hınç dindirici bir disiplin, astları kısa sürede işlevsizleştirir ve savunmaya geçirir (Özcan, 2008). Bu anlayışa göre öğretmenler öğrencileri önemsediklerini ve değer verdiklerini gösterir. Bu yaklaşımda öğretmenler öğrencilerin sorunları ifade etmesi için cesaretlendirir (Esen, 2006).

Koruyucu disiplin anlayışında, kurallar öğrenciler ile birlikte oluşturulur. Ceza ve kurallar öğretmenlerin sınıf toplantısında öğrenciler ile tartışılır (Sadık, 2006). Günümüzde okullardaki disiplin uygulamaları, genelde biçimsel disiplin anlayışı ile yürütülmektedir. Öğrenciler disiplin konusunda kurallara uymak zorundadır. (Sayın, 2001; Aydın, 2001).

2.3. Sınıf İçi Disiplin Sorunları

İstenmeyen davranışlarla başa çıkmak, sınıf yönetiminin önemli boyutlarından biridir. Bunun nedeni, istenmeyen davranışların, yönetim ve disipline duyulan gereksinimi arttırmasıdır. Sınıf içi öğrenciler arasında gerçekleşebilecek saldırganlık, ahlaksızlık, karşı koyma gibi disiplin sorunları fiziksel ve sözlü saldırılara, kopya çekme yalan söyleme, düşmanlık, söz almadan konuşma, derslere hazırlıksız gelme, nezaketsizlik, karşı gelme gibi yanlış davranışlara sebep olabilir. Her sınıfta neredeyse ciddi ve ciddi olmayan öğrenci davranışları olur (Eleser, 2007).

2.3.1. Eğitim Kurumlarında Görülen Disipline Aykırı Davranışların Oluşmasında Rol Oynayan Etkenler

2.3.1.1. Ailenin Etkisi

Bireyin davranışları aile başlar. Ailenin kültürel ve sosyal özellikleri çocukların durumunu etkiler. Ailenin çocuğa olan ilgi çocuğun olumlu davranışlar göstermesine sebep olur (Baysal, 2009). Yeterli eğitim ve maddi imkânı olmayan aileler okulda birçok sıkıntı oluşturabilirler (Dedeoğlu, 2010).

2.1.1.2. Öğrenciden Kaynaklanan Sebepler

Akademik yeteneği ve sosyal becerileri zayıf, etkileşimi düşük, yalnızlık duygusu yoğun öğrenciler olumsuz davranışlara daha çok yönelirler (Balay ve Sağlam, 2008: 8). Sağlık sorunları, öğrencinin ödevinin tamamlama yeteneğini, etkileşim özelliğini büyük ölçüde etkiler. Öğrencinin silah taşıması, çetelere girmesi, madde kullanması onu şiddette yöneltir. Başarısızdırlar (Dedeoğlu, 2010).

2.1.1.3. Öğretmenden Kaynaklanan Sebepler

Okullarda öğretmenler de zaman zaman istenmeyen davranışlarda bulunabilir. Bu davranışlar öğrencileri olumsuz etkilemekte onların öğrenme durumlarında sıkıntılar ortaya çıkarmaktadır (Burgaz ve Ekinci, 2009: 92). Bu davranışların kökeninde öğrenciyi hocanın yeterince tanıyamaması, yetersiz derse hazırlık, öğretme becerisizliği, öğrencilerle etkisiz iletişim, yetersiz materyal kullanımı gibi faktörlerdir (Balay ve Sağlam, 2008: 7-8).

2.1.1.4. Yöneticilerden Kaynaklanan Sebepler

Yönetimsel sorunları etkileyen faktörleri iç ve dış olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, diğer personeller iç faktörleri oluştururken, anne, baba, çevre, iş piyasası dış faktörlerdir. Yönetime yönelik kararlar verilirken geçmiş izlenmeli ve bugün koşullarına göre çözümler ortaya konularak programlama yapılmalıdır. Bu şekilde hareket edilirse disiplin sıkıntısı ortaya çıkmadan engellenmiş olur. Disiplin devamlılığı içinde yönetici liderlik davranışını göstermeli, uygun örnek ve uygulamalar ile sistemi oturtmalıdır (Dedeoğlu, 2010).

2.1.1.5. Okuldan Kaynaklanan Sebepler

Öğrenciler yaşamların büyük bir zaman dilimini okulda geçirirler. Bu sebeple sosyalleştikleri alanlardır. Okul öğrencilere toplum tarafından kabul edilmiş olan davranışları ve değerleri öğretir. Bu durum okulun durum ve niteliğine göre olumlu veya olumsuz durumlara sebep olabilir (Burgaz ve Ekinci, 2009: 94). Sınıflarda oluşan problemlerin en önemli etkenleri fiziksel ortamdır. Sıra, masa, dolap gibi malzemeler, ışık, renk, mekanın ısısı önemlidir. Öğretmen öğrenci ilişkisi bu etkenlerden etkilenir (Boyraz, 2007). Öğretmen ve yöneticilerin birlikte başarılı bir şekilde herşeyin net bir şekilde ortaya konulduğu okullarda sorunlar çok az düzeydedir. Bunun tam tersi durum okulda disiplinsiz davranışlara yol açabilir (Dedeoğlu, 2010).

2.1.1.6. Arkadaş Çevresi

Bireyin çevresi zaman içinde genişler. Aile dışına çıkan birey akran grupları ile iletişim halinde olur. Bu şekilde yeni kalıplar ve davranışlar şekillenir. Kabul görme duygusu bireyin en temel gereksinimlerinden biridir. Bu durum davranışlarını çok önemli düzeyde etkiler. Bu durumda birey kendisine yakın olan arkadaşların davranışlarını benimser ve ona göre hareket eder. Bu aşamada istenmeyen davranışlarda ortaya çıkabilir. (Kılıç, 2013). İletişim düzeyi düşük, başarısız, yalnız olan, okulu sevmeyen bireyler okullarda uyum noktasında güçlük çekerler bu durum istenmeyen durumlara sebep olduğu için bu dönemde arkadaş grubunun etkisiyle çok sıkıntılı durumlar ortaya çıkabilir (Esen, 2006).

2.2. Disiplin Sorunlarını Önleme Yolları

Okullarda yaşanan disiplin sıkıntılarının ortadan kaldırılması veya en az düzeye indirilmesi için öncelikli olarak öğrencilerin sağlıklı davranışlar gösterebileceği, uygun fiziki imkanların olduğu kurumlar haline okulları dönüştürmek gereklidir. Okullarda yaşanacak olan olumsuzlukları önlemek için şu yöntemleri kullanmak faydalı olacaktır (Kılıç, 2013:25):

- Programların kuramsal bir temeli olmalıdır.
- Çok yönlü programlar olmalı, aile, okul, veli ve basını bir araya getiren programlar yapılmalıdır.
- Oluşturulan programlar en az 10 konu içermeli ve konular tekrarlanarak yinelenmelidir.
- Karşılıklı etkileşime imkan veren yöntemler kullanılmalıdır.
- Programlar yaş ve gelişme düzeyine göre ihtiyaçlar sınıflandırılarak yapılmalıdır.
- Programlarda kültürel değerlere saygı duyulmalıdır.
- Programda görev verilecek olan kişiler önceden eğitilmelidir.

3. SONUÇ

Yönetici, çevre ile bütünleşmeli, etkili ve verimli bir yönetim anlayışı benimsemeli ve disiplin için farklı yaklaşımlar uygulamalıdır. Eğitim kurumlarındaki disiplinsiz davranışlar oluşmasına sebep olan etkenler, aile, öğretmen, yönetici, arkadaş çevresi ve öğrenci şeklinde sıralanabilir. Okullarda danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin artırılması ile disiplin geliştirilebilir. Yöneticiler çevre ile etkileşim kurarak aile, idare, öğrenci, öğretmen arasında köprü kurmalıdır. Bu durum disiplin sağlanmasında önemlidir. Ayrıca yöneticiler, öğrencilerin ve velilerin okul ile özdeşleştikleri, samimi bağları kurdukları ve üyesi olmaktan gurur duydukları bir okul kültürünün oluşması çok olumlu bir durum olarak karşımıza çıkacak ve disiplin noktasında yardımcı olacaktır. Oluşacak aksaklıklarda yöneticiler öğretmenler arasında görüş ayrılıklarını minimize ederek herkes tarafından kabul görülecek

olan disiplin kuralları oluşturmalı ve uzlaşma ortamı meydana getirmelidir. Ayrıca öğrencilere sosyal ve sportif faaliyetlere y6neltilmeli, okullarda bu faaliyetlere ağrılık verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akar, N. (2006). “*Orta6đretim Kurumlarında Karşılaşılan Disiplin Sorunları ve Eğitim Y6neticilerinin 6z6m Yaklaşımları*”, Y6ksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Aydın, B. (2001). “*İlk6đretim Okullarında Sınıf Disiplininin Sağlanması*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstit6s6, Bolu.
- Balay, R., Sağlam M. (2008). “*Sınıf İçi Olumsuz Davranışlara İlişkin 6đretmen G6r6şleri*”. Y6z6nc6 Yıl Üniversitesi Eğitim Fak6ltesi Dergisi, Cilt:5, Sayı:II, 1-24.
- Balyer, A. (2012). “*ağdaş Okul M6d6rlerinin Değişen Rollerini*”. Ahi Evran Üniversitesi. Kırşehir Eğitim Fak6ltesi Dergisi. Cilt:13. Sayı:2. Kırşehir.75-93
- Baysal, N. (2009). “*İlk6đretim II. Kademedede G6revli 6đretmenlerin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Sorunlarına, Bunların Nedenlerine ve z6m Yollarına İlişkin G6r6şleri*”, Y6ksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Boyras, A. (2007). “*İlk6đretim Okullarında G6rev Yapan Aday 6đretmenlerin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Sorunları*”. Y6ksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Burgaz, B., Ekinci E. (2009). “*İstenmeyen 6đrenci Davranışlarının 6đretmen ve Okuldan Kaynaklanan Nedenleri*”. Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı:22. Hacettepe Üniversitesi, 91-111, Ankara.
- Chiu, L. veTulley, M. (1997). “*Studentpreferences of teacherdisciplinestyle*”. Journal of InstructionalPsychology, 24 (3), 168-175.
- elikten, M. (2004). “*Bir Okul M6d6r6n6n G6nl6đ6*”. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt:14, Say:1, Elazığ. 123-135.
- elikten, M. (2003). “*Okul K6lt6r6n6n şekillendirilmesinde M6d6r6n Rollerini*”. Gazi Üniversitesi T6rk Eğitim Bilimleri Dergisi, G6z, Ankara.
- Dedeoğlu, 6. (2010). “*Meslek Lisesi 6đrencilerinin Disipline Aykırı Davranışta Bulunmalarında Ailenin Etkisi*”, Y6ksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- D6nmez, B. (2001). “*Okul G6venliği Sorunu ve Okul Y6neticisinin Rol6, Kuram ve Uygulamada Eğitim Y6netimi*”, İn6n6 niversitesi,63-74, Malatya.
- Eleser, G. (2007). “*İlk6đretim Birinci Kademe G6rev Yapan Sınıf 6đretmenlerinin Karşılaştıkları Disiplin Problemleri ve Bunlarla Baş Etme Yolları*”, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

- Esen, H. (2006). “*İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Türleri*”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Kılıç, M. (2013). “*Okul Yöneticilerinin Karşılaştıkları Disiplin Problemleri*”,1-33, Kayseri.
- Kök, M. (2007). “*Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmen, Rehber Öğretmen ve Yöneticilerin Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğindeki Ceza Gerektiren Davranışlar İle Cezalara İlişkin Görüşleri*”, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Lewis, A. L.(2001). “*Reflections on Interviewing Children and Young People as a Method of Inquiry in Exploring their Perspectives on Integration/Inclusion*”, Journal of Research in Special Educational Needs, 1, 3. ISSN: 1471-3802.
- Little, E. (2005). “*Secondary school teachers' perceptions of students' problem behaviours*”. Educational Psychology, 25, 369-377.
- Özcan, H.Ö. (2008). “*İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okuldaki Disiplin Yaklaşımları*”, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Öztürk, Ş. (2008). “*Ortaöğretim Kurumlarında Yöneticilerin Yönetim Görevi Esnasında Karşılaştığı Engeller*”, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi. İstanbul.
- Paksoy, B. (2006). “*Öğrencilerin Sapkın Davranış Düzeyleri ve Bu Davranışlara Öğretmenlerin Yaklaşımları*”, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Van.
- Sadık, F. (2006). “*Öğrencilerin İstenmeyen Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Edilme Stratejilerinin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi ve Güvengen Disiplin Modeli Temele Alınarak Uygulanan Eğitim Programının Öğretmenlerin Baş Etme Stratejilerine Etkisi*”, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sayın, N. (2001). “*Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışların Nedenlerine İlişkin Görüşleri ile İstenmeyen Davranışları Önleme Yöntemleri*”, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tomal, D. R. (2001). “*A Comparison of Elementary And High School Teacher Discipline Styles*” American Secondary Education, Vol:30, No:1, 38-45.